ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΤΡΙΤΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Γενικοί κανόνες:

- **Κανόνας 1ος: Τα φωνήεντα "-ι-" και "-α-" των καταλήξεων** τις τρίτης κλίσης είναι **βραχέα** π.χ. τόν Τρῶα, τῷ χειμῶνι.
- **Κανόνας 2ος:** Τα μονοσύλλαβα ουσιαστικά, στη γενική και δοτική ενικού και πληθυντικού, τονίζονται στη λήγουσα π.χ. ὁ Τρώς – τοῦ Τρωός.

Για να κλίνω ένα ουσιαστικά της γ' κλίσης, θα πρέπει να γνωρίζω την κλίση του ουσιαστικού ὁ ἥρως:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ονομαστική	ὁ	ἥρω-**ς**	ονομαστική	οἱ	ἥρω-**ες**
γενική	τοῦ	ἥρω-**ος**	γενική	τῶν	ἡρώ-**ων**
δοτική	τῷ	ἥρω-**ι**	δοτική	τοῖς	ἥρω-**σι(ν)**
αιτιατική	τόν	ἥρω-**α**	αιτιατική	τούς	ἥρω-**ας**
κλητική	ὦ	ἥρω-**ς**	κλητική	ὦ	ἥρω-**ες**

ΗΜΙΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΤΡΙΤΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Ημιφωνόληκτα ονομάζονται τα ουσιαστικά στα οποία πριν από την κατάληξη υπάρχουν τα παρακάτω σύμφωνα:

α. το **ένρινο** σύμφωνο -ν- ---> τότε το ουσιαστικό λέγεται **ενρινό**ληκτο

β. τα **υγρά** σύμφωνα -λ-, -ρ- ---> τότε το ουσιαστικό λέγεται **υγρό**ληκτο

ΠΡΟΣΟΧΗ! Τα ημιφωνόληκτα ουσιαστικά της γ' κλίσης διακρίνονται σε μόνοθεμα και διπλόθεμα. Τι σημαίνει αυτό;

- **Μονό**θεμα είναι τα ουσιαστικά **το θέμα** των οποίων, όσον αφορά τα **φωνήεντα** που περιέχει, **δεν αλλάζει** σε καμία πτώση π.χ. Ἕλλην-.
- **Διπλό**θεμα είναι τα ουσιαστικά **το θέμα** των οποίων, όσον αφορά τα **φωνήεντα** που περιέχει, **αλλάζει σε κάποιες πτώσεις** π.χ. πυθμην- / πυθμεν-.

Α. ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ - 1. ΜΟΝΟΘΕΜΑ

παράδειγμα μονόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-ην-)						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ὁ	Ἕλλην-ς ---> Ἕλλην	πυρήν	οἱ	Ἕλλην-ες	πυρη
γενική	τοῦ	Ἕλλην-ος	πυρη	τῶν	Ἑλλήν-ων	πυρη
δοτική	τῷ	Ἕλλην-ι	πυρη	τοῖς	Ἕλλην-σι(ν) -> Ἕλλησι(ν)	πυρη
αιτιατική	τόν	Ἕλλην-α	πυρη	τούς	Ἕλλην-ας	πυρη
κλητική	ὦ	Ἕλλην-ς ---> Ἕλλην	πυρη	ὦ	Ἕλλην-ες	πυρη

παράδειγμα μονόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-αν-)						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ὁ	Τιτάν-ς ---> Τιτάν	παιάν	οἱ	Τιτᾶν-ες	παια
γενική	τοῦ	Τιτᾶν-ος	παια	τῶν	Τιτάν-ων	παια
δοτική	τῷ	Τιτᾶν-ι	παια	τοῖς	Τιτᾶν-σι(ν) -> Τιτᾶσι(ν)	παια
αιτιατική	τόν	Τιτᾶν-α	παια	τούς	Τιτᾶν-ας	παια
κλητική	ὦ	Τιτάν-ς ---> Τιτάν	παια	ὦ	Τιτᾶν-ες	παια

παράδειγμα μονόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-ιν-)						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ἡ	ἀκτίν-ς ---> ἀκτίς	ᾠδίν-ς ---> ᾠδίς	αἱ	ἀκτῖν-ες	ᾠδι
γενική	τῆς	ἀκτῖν-ος	ᾠδι	τῶν	ἀκτίν-ων	ᾠδι
δοτική	τῇ	ἀκτῖν-ι	ᾠδι	ταῖς	ἀκτῖν-σι(ν) -> ἀκτῖσι(ν)	ᾠδι
αιτιατική	τήν	ἀκτῖν-α	ᾠδι	τάς	ἀκτῖν-ας	ᾠδι
κλητική	ὦ	ἀκτίν-ς ---> ἀκτίς	ᾠδι	ὦ	ἀκτῖν-ες	ᾠδι

ΠΡΟΣΟΧΗ! Τα φωνήεντα "-ι-" και "-α-" της παραλήγουσας των ενρινόληκτων ουσιαστικών είναι μακρά όταν ακολουθεί "-ν-" π.χ. τοῦ Τιτᾶνος, τήν ἀκτῖνα.

παράδειγμα μονόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-ων-)						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ὁ	χειμών-ς ---> χειμών	ἀγών-ς ---> ἀγών	οἱ	χειμῶν-ες	ἀγω
γενική	τοῦ	χειμῶν-ος	ἀγω	τῶν	χειμών-ων	ἀγω
δοτική	τῷ	χειμῶν-ι	ἀγω	τοῖς	χειμῶν-σι(ν) -> χειμῶσι(ν)	ἀγω
αιτιατική	τόν	χειμῶν-α	ἀγω	τούς	χειμῶν-ας	ἀγω
κλητική	ὦ	χειμών-ς ---> χειμών	ἀγω	ὦ	χειμῶν-ες	ἀγω

Α. ΕΝΡΙΝΟΛΗΠΤΑ – 2. ΔΙΠΛΟΘΕΜΑ

παράδειγμα διπλόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-ην- / -εν-)						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ὁ	πυθμήν	ποιμήν	οἱ	πυθμέν-ες	ποιμεν
γενική	τοῦ	πυθμέν-ος	ποιμεν	τῶν	πυθμέν-ων	ποιμεν
δοτική	τῷ	πυθμέν-ι	ποιμεν	τοῖς	πυθμέν-σι(ν) -> πυθμέσι(ν)	ποιμεν
αιτιατική	τόν	πυθμέν-α	ποιμεν	τούς	πυθμέν-ας	ποιμεν
κλητική	ὦ	πυθμήν-ς ---> πυθμήν	ποιμην	ὦ	πυθμέν-ες	ποιμεν

ΠΡΟΣΟΧΗ!

- Στα **διπλό**θεμα ουσιαστικά, η αλλαγή αφορά πάντα το **τελευταίο φωνήεν του θέματος** π.χ. αλλάζει το -η- (πυθμην- / πυθμεν-) και όχι το -υ-.
- Οι αλλαγές που γίνονται είναι οι εξής: **-ω- -> -ο- / -η- -> -ε-**. Πιο αναλυτικά:
- α. στην **ονομαστική ενικού** εμφανίζεται το **μακρό φωνήεν** δηλ. **το -ω- ή το -η-** π.χ. ὁ πυθμήν / ὁ κανών
- β. στην **κλητική ενικού** εμφανίζεται το **μακρό φωνήεν** μόνο εάν αυτό **τονίζεται** (π.χ. ὦ πυθμήν / ὦ κανών)
- γ. στην **κλητική ενικού** εμφανίζεται το **βραχύ φωνήεν** (π.χ. ὁ γείτων -> ὦ γεῖτον), αν **δεν τονίζεται**
- δ. **σε όλες τις άλλες πτώσεις** (γενική, δοτική, αιτιατική ενικού και πληθυντικού / ονομαστική και κλητική πληθυντικού) εμφανίζεται το **βραχύ φωνήεν** π.χ. τοῦ πυθμέν-ος / τοῦ κανόν-ος.

παράδειγμα διπλόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-ων- / -ον-) που τονίζεται στη λήγουσα						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ὁ	ἡγεμών-ς ---> ἡγεμών	κανών	οἱ	ἡγεμόν-ες	κανον
γενική	τοῦ	ἡγεμόν-ος	κανον	τῶν	ἡγεμόν-ων	κανον
δοτική	τῷ	ἡγεμόν-ι	κανον	τοῖς	ἡγεμόν-σι(ν) -> ἡγεμόσι(ν)	κανον
αιτιατική	τόν	ἡγεμόν-α	κανον	τούς	ἡγεμόν-ας	κανον
κλητική	ὦ	ἡγεμών-ς ---> ἡγεμών	κανων	ὦ	ἡγεμόν-ες	κανον

παράδειγμα διπλόθεμου τριτόκλιτου ουσιαστικού με χαρακτήρα -ν- (-ων- / -ον-) που τονίζεται στην παραλήγουσα						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			**ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ**			
ονομαστική	ὁ	γείτων-ς ---> γείτων	δαίμων	οἱ	γείτον-ες	δαιμον
γενική	τοῦ	γείτον-ος	δαιμον	τῶν	γειτόν-ων	δαιμον
δοτική	τῷ	γείτον-ι	δαιμον	τοῖς	γείτον-σι(ν) -> γείτοσι(ν)	δαιμον
αιτιατική	τόν	γείτον-α	δαιμον	τούς	γείτον-ας	δαιμον
κλητική	ὦ	γεῖτον-ς ---> γείτων	δαιμον	ὦ	γείτον-ες	δαιμον